

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 13Co/126/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6711218729
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 09. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ferdinand Zimmermann
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2013:6711218729.2

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd odvolací v právnej veci žalobcu: Y. W. S., nar. XX. XX. XXXX, bytom XXX XX N., B. S. D. XXXX/X, zastúpený splnomocnenou advokátskou kanceláriou: Ulianko & Holčík, s.r.o., 960 01 Zvolen, Nám. SNP 41, proti žalovanej: Slovenská republika, za ktorú koná Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, 812 72 Bratislava, Pribinova 2, IČO: 00 151 866, o zaplatenie 1.334,59 € s prísl., na odvolanie žalovaného zo dňa 15. 05. 2012 proti rozsudku Okresného súdu Zvolen č. k. 14C/244/2011-70 zo dňa 20. marca 2012 v znení opravného uznesenia č. k. 14C/244/2011-100 zo dňa 5. februára 2013, takto

rozhodol:

Krajský súd rozsudok okresného súdu č. k. 14C/244/2011-70 zo dňa 20. marca 2012 v znení opravného uznesenia č. k. 14C/244/2011-100 zo dňa 5. februára 2013 v časti, v ktorej uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 1.334,59 € s prísl. a rozhodol o náhrade trov konania, zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie.

V časti, v ktorej žalobu zamietol, zostáva rozsudok okresného súdu nedotknutý.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom v znení opravného uznesenia okresný súd uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 1.334,59 € s úrokom z omeškania vo výške 9,25 % ročne zo sumy 1.334,59 € od 07. 12. 2011 do zaplatenia a trovy konania v sume 378,41 € na účet splnomocneného právneho zástupcu žalobcu, všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Súd žalobu v časti o zaplatenie úroku z omeškania vo výške 0,25 % ročne zo sumy 1.334,59 € od 07. 12. 2011 do zaplatenia zamietol. Rozhodol tak po tom, čo mal v konaní za preukázané, že uznesením Okresného riaditeľstva PZ Zvolen, Úradu justičnej a kriminálnej polície PZ Zvolen zo dňa 05. 08. 2009 sp. zn. ČVS: ORP-1150/1-OSV-ZV-2009 vyšetrovateľ podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku rozhodol o stíhaní žalobcu ako obvineného pre prečin ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1, ods. 2 písm. a/ Trestného zákona. Proti uzneseniu o vznesení obvinenia podal žalobca v zákonom stanovenej lehote sťažnosť. Uznesením Okresnej prokuratúry Zvolen č. k. 1Pv 553/2009 zo dňa 25. 08. 2009 prokurátor Okresnej prokuratúry Zvolen sťažnosť žalobcu, ktorú podal voči uzneseniu o vznesení obvinenia, ako nedôvodnú zamietol. Na podklade obžaloby prokurátora Okresnej prokuratúry Zvolen č. k. 1Pv 553/2009 zo dňa 30. 12. 2009 bolo na Okresnom súde Zvolen vedené trestné konanie pod sp. zn. 5T/273/2009. Rozsudkom okresného súdu č. k. 5T/273/2009-205 zo dňa 01. 03. 2011 bol žalobca spod obžaloby pre skutok uvedený v obžalobe oslobodený, pretože nebolo preukázané, že spáchal predmetný skutok. Tento rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 17. 03. 2011. Vo vyšetrovacom a trestnom konaní si žalobca na obhajobu svojich práv a oprávnených záujmov zvolil dňa 12. 08. 2009 za obhajcu Mgr. Radoslava Ulianka, advokáta a konateľa spoločnosti Ulianko & Holčík, s.r.o., so sídlom Zvolen, Nám. SNP 41. Tohto písomne splnomocnil obhajobou v predmetnej trestnej veci, a to až do jej právoplatného skončenia plnomocenstvom zo dňa 12. 08. 2009.

Súd na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že žaloba na zaplatenie istiny 1.334,59 € je dôvodná. Právo na obhajobu osoby, proti ktorej sa vedie trestné stíhanie, ustanovené ako jedna zo základných zásad trestného konania, keď Trestný poriadok umožňuje, aby si obvinený mohol na svoju obranu a obhajobu voči vznesenému obvineniu zobrať na pomoc osobu znalú práva, ktorá má teoretické znalosti z práva a praktické skúsenosti s priebehom trestného procesu. Za obhajobu žalobca zaplatil odmenu za poskytovanie právnych služieb v sume 1.334,59 € vypočítanú podľa Vyhlášky MSSR č. 655/2004 Z. z. v znení neskorších predpisov. Žalobca listom zo dňa 03. 06. 2011 požiadal o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody vzniknutej v súvislosti s jeho obhajobou v trestnom konaní a spočívajúcej vo vynaložení nákladov na trovy obhajoby v sume 1.334,59 €. Žalovaný listom zo dňa 28. 11. 2011, ktorý bol doručený žalobcovi dňa 06. 12. 2011, oznámil, že jeho žiadosti nie je možné vyhovieť, pretože nie sú splnené podmienky zodpovednosti štátu za škodu v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z. Žalobca potom podal žalobu o náhradu škody vzniknutej v súvislosti s jeho obhajobou v trestnom konaní a spočívajúcej vo vynaložení nákladov na trovy obhajoby v sume 1.334,59 €. Uplatnil si teda nárok na náhradu škody spôsobenej začatím a vedením trestného stíhania, ktoré neskončilo jeho právoplatným odsúdením. Ide o špecifický prípad zodpovednosti štátu podľa zákona č. 514/2003 Z. z. Zákon v ustanovení § 3 určuje rozsah zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú orgánmi verejnej moci pri výkone verejnej moci tak, že štát zodpovedá za škodu spôsobenú podľa písm. a/ nezákonným rozhodnutím, čo je i posudzovaný prípad. Základným predpokladom zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím v zmysle § 6 ods. 1 prvá veta zákona č. 514/2003 Z. z. je zrušenie alebo zmena právoplatného rozhodnutia, ktorým bola spôsobená škoda, a to pre jeho nezákonnosť príslušným orgánom. V súdnej veci škoda žalobcovi vznikla začatím a vedením trestného stíhania, ktoré neskončilo jeho právoplatným odsúdením, pretože žalobca bol spod obžaloby, ktorá bola podaná ako výsledok začatého a vedeného trestného stíhania, súdom oslobodený. Vzhľadom na výsledok trestného konania právoplatné oslobodenie žalobcu spod obžaloby v trestnom konaní možno uzavrieť, že žalobca čin, pre ktorý bol trestne stíhaný, nespáchal a že trestné stíhanie proti nemu nemalo byť začaté. Právoplatnosťou rozsudku vydaného v trestnom konaní, v ktorom žalobca bol oslobodený spod obžaloby, trestné konanie skončilo, čo znamená, že zanikli aj účinky rozhodnutia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia, výsledky trestného konania preukázali, že v prípade žalobcu sa nejednalo o prečin, pre ktorý bol trestne stíhaný, čo zároveň znamená, že podozrenie zo spáchania prečinu sa nepotvrdilo a vyšla tak najavo nezákonnosť rozhodnutia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia. Tým sa naplnili predpoklady zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím podľa § 6 ods. 1 prvá veta zákona č. 514/2003 Z. z. Právoplatnosťou oslobodzujúceho rozsudku zanikli účinky rozhodnutia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia, zrušenie takéhoto rozhodnutia sa z tohto dôvodu stalo bezpredmetným, čo však ale neznamená, že by nebol naplnený predpoklad zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím v zmysle § 6 ods. 1 prvá veta zákona č. 514/2003 Z. z. Zodpovednosť štátu za škodu, ktorá vznikla žalobcovi v príčinnej súvislosti s rozhodnutím o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia, ktoré sa ukázalo ako nezákonné, je objektívnou zodpovednosťou. Štát sa nemôže zbaviť zodpovednosti za postup orgánov, ak sa ich postup ukáže ako mylný, zasahujúci do základných práv. V tejto súvislosti nie je rozhodné, ako orgány činné v trestnom konaní vyhodnotili pôvodné podozrenie ale to, či sa ich podozrenie v trestnom konaní potvrdilo. Žalobca teda preukázal všetky predpoklady zodpovednosti za škodu, teda nezákonné rozhodnutie, škodu, ako aj príčinnú súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím a škodou. Obrana žalovaného, že neexistuje nezákonné rozhodnutie a príčinná súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím a škodou, nie je dôvodná. Tiež nie je dôvodná obrana žalovaného v tom, že náklady trestného konania samy o sebe nie sú škodou. Z citácie ustanovenia § 18 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. jednoznačne vyplýva, že jeho praktické uplatnenie prichádza do úvahy aj v prípade zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím, ktoré podmienky upravuje § 6 tohto zákona. Zahrnutie trov trestného konania, v ktorom bol žalobca oslobodený spod obžaloby do náhrady škody, vyplýva z tohto ustanovenia, teda trovy obhajoby v trestnom konaní nepochybne patria do náhrady škody v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z. Žalobca preukázal, že mu tieto trovy v trestnom konaní vznikli, že išlo o trovy obhajoby, ktoré žalobca obhajcovi uhradil, o čo sa zmenšil jeho majetok. Žalobca v súvislosti s nezákonným rozhodnutím štátu musel vynaložiť zo svojho majetku peňažnú sumu 1.334,59 €, čím sa znížil jeho majetok o túto finančnú čiastku.

Žalobca požiadal o predbežné prerokovanie svojho nároku na náhradu škody listom zo dňa 03. 06. 2011. Žalovaný listom zo dňa 28. 11. 2011, ktorý bol žalobcovi doručený dňa 06. 12. 2011, oznámil, že jeho žiadosti o náhradu škody nevyhovuje. Dňom 07. 12. 2011 sa žalovaný dostal do omeškania s náhradou škody. Od tohto dňa mu potom okresný súd priznal úroky z omeškania. K prvému dňu omeškania, to znamená ku dňu 07. 12. 2011 bola základná úroková sadzba 9,25 %, žalobca má nárok na zaplatenie

úrokov z omeškania vo výške 9,25 % ročne z prisúdenej čiastky. Súd v časti, v ktorej žalobca žiadal o zaplatenie úroku z omeškania vo výške 0,25 % ročne, žalobu zamietol.

O trovách konania okresný súd rozhodol s poukazom na ustanovenie § 142 ods. 3 OSP v spojení s ustanovením § 151 ods. 1 OSP. Žalobca bol v konaní úspešný vo väčšej časti. Žalovaný je potom povinný žalobcovi nahradiť trovy konania účelne vynaložené a preukázané.

Proti rozsudku okresného súdu podal odvolanie v zákonom stanovenej lehote žalovaný. Uviedol, že vzhľadom na skutočnosť, že dozor nad zachovávaním zákonnosti pred začatím trestného stíhania a v prípravnom konaní vykonáva prokurátor, je zrejmé, že ak prokurátor nezruší rozhodnutie vyšetrovateľa ako nezákonné, resp. zamietne sťažnosť obvineného ako nedôvodnú a podá na súd obžalobu, stotožní sa s výsledkami vykonaného vyšetrovania a odobrí postup vyšetrovateľa v danej veci. V prípadnom konaní dozoruje vyšetrovanie prokuratúra, ktorá sťažnosť navrhovateľa zamietla. V konaní pred súdom vystupuje už iba prokuratúra, ktorá podáva obžalobu. Obžalobu treba z hľadiska logického výkladu jednoznačne považovať za rozhodnutie, pretože práve obžalobou sa začína samotné konanie pred súdom. Pokiaľ sa prokurátor stotožní s výsledkami vyšetrovania a podá obžalobu, znamená to, že s výsledkami a priebehom vyšetrovania súhlasí. Obžalobu je preto nevyhnutné vnímať ako významné procesné rozhodnutie, ktorým sa mení nielen postavenie obvineného, ale rozhoduje sa o jeho vine a treste v konaní pred súdom. Vo veci bolo nariadené hlavné pojednávanie, nie je možné, aby za vzniknutú škodu zodpovedalo Ministerstvo vnútra. Skutočnosť, že žalobca bol v konečnom dôsledku oslobodený spod obžaloby podanej prokurátorom, nijakým spôsobom nepreukazuje nezákonnosť či už samotného uznesenia o vznesení obvinenia alebo celého trestného konania. Vzhľadom k vyššie uvedenému neprichádza do úvahy použitie § 4 ods. 1 písm. b/ zákona č. 514/2003 Z. z.

Čo sa týka škody vzniknutej žalobcovi, údajným nezákonným trestným stíhaním v zmysle § 25 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. spravujú sa právne vzťahy neupravené v tomto zákone podporne ustanoveniami Občianskeho zákonníka. Náhradu nákladov trestného konania by bolo možné priznať len vtedy, pokiaľ by v príčinnej súvislosti s údajným nezákonným rozhodnutím vznikla navrhovateľovi aj určitá škoda. Čo sa týka náhrady nákladov trestného konania, má žalovaný za to, že ustanovenie § 18 ods. 1 zákona o zodpovednosti za škodu pri výkone verejnej moci je možné uplatniť iba za súčasného splnenia predpokladov zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, ktorými sú nezákonné rozhodnutie orgánu verejnej moci, preukázateľný vznik škody a príčinná súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím a vznikom škody. Náklady trestného konania sami o sebe nie sú škodou. Pojmovým znakom škody je zníženie majetku poškodeného bez toho, aby sa mu dostalo ekvivalentu. Za vynaložené náklady však bol žalobcovi poskytnutý ekvivalent v podobe právnej služby obhajcu.

V súvislosti s ustanovením § 18 zákona č. 514/2003 Z. z. nie sú naplnené podmienky zodpovednosti štátu zastúpeného ministrom vnútra SR. Uznesenie povereného príslušníka Okresného riaditeľstva Policajného zboru vo Zvolene nebolo zrušené ako nezákonné. Nie je možné žiadať náhradu škody v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z. Okresný súd vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia veci. Žalovaný žiadal žalobu zamietnuť.

Žalobca vo vyjadrení k podanému odvolaniu uviedol, že nárok na náhradu škody spôsobenej začatím a vedením trestného stíhania, ktoré neskončilo právoplatným odsúdením, je špecifickým prípadom zodpovednosti štátu, keď zmyslom právnej úpravy zodpovednosti štátu za škodu je, aby každá majetková ujma spôsobená nesprávnym či nezákonným zásahom štátu proti občanovi bola odčinená. Poukázal na ustanovenie § 6 ods. 1 prvá veta a ustanovenie § 18 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov. Uviedol, že zmyslom právnej úpravy zodpovednosti štátu za škodu je, aby každá majetková ujma spôsobená nesprávnym či nezákonným zásahom štátu proti občanovi (fyzickej osobe) bola odčinená. Systematickým a logickým extenzívnym výkladom je možné dôjsť k záveru, že ak došlo k zastaveniu trestného stíhania alebo k oslobodeniu spod obžaloby, treba s prihliadnutím na konkrétne okolnosti a dôvody vychádzať z toho, že občan čin nespáchal a že trestné stíhanie proti nemu nemalo byť začaté. Žiadal rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdiť a priznať náhradu trov odvolacieho konania v sume 94,80 €.

V dôsledku podaného odvolania krajský súd vec v medziach daných ustanovením § 212 ods. 1 OSP prejednal a rozsudok okresného súdu podľa ustanovenia § 221 ods. 1 písm. f/ zrušil a podľa ustanovenia § 221 ods. 2 OSP vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie z týchto dôvodov.

Z obsahu spisu, ktorého súčasťou je aj pripojený vyšetrovací spis Okresného riaditeľstva PZ, Úrad justičnej a kriminálnej polície PZ č. ČVS: ORP-1150/1-OSV-ZV-2009 a trestného spisu Okresného súdu Zvolen sp. zn. 5T/273/2009 jednoznačne vyplýva, že uznesením Okresného riaditeľstva PZ, Úradu justičnej a kriminálnej polície PZ Zvolen, č. ČVS: ORP-1150/1-OSV-ZV-2009 zo dňa 05. 08. 2009 bolo začaté trestné stíhanie podľa § 199 ods. 1 TP proti žalobcovi Y.. W. Berkešovi, obvinenému za prečin ublíženia na zdraví podľa ustanovenia § 156 ods. 1, 2 písm. a/ TZ. Žalobca proti uzneseniu o vznesení obvinenia podal sťažnosť, uznesením Okresnej prokuratúry Zvolen č. k. 1Pv 553/2009 zo dňa 25. 08. 2009 sťažnosť žalobcu podanú proti uzneseniu o vznesení obvinenia bola zamietnutá. Dňa 30. 12. 2009 podal prokurátor Okresnej prokuratúry vo Zvolene obžalobu na Okresný súd Zvolen. Rozsudkom Okresného súdu Zvolen č. k. 5T/273/2009-205 zo dňa 01. 03. 2011 bolo rozhodnuté, že obžalovaný Y.. W. S. sa podľa ustanovenia § 285 písm. c/ TP oslobodzuje spod obžaloby pre trestný čin ublíženia na zdraví podľa ustanovenia § 156 ods. 1, 2 písm. a/ TZ, a to na tom skutkovom základe, že nebolo dokázané, že skutok spáchal obžalovaný (v konaní o náhradu škody žalobca).

Z obsahu spisu odvolací súd tiež zistil, že žalobca v uvedenom trestnom konaní si zvolil za obhajcu Mgr. Radoslava Ulianka, advokáta, ktorého splnomocnil na obhajobu v predmetnej veci až do jeho právoplatného skončenia veci.

Podľa ustanovenia § 6 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov, ak tento zákon neustanovuje inak, právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím možno uplatniť iba vtedy, ak právoplatné rozhodnutie, ktorým bola škoda spôsobená, bolo zrušené alebo zmenené pre nezákonnosť príslušným orgánom. Súd, ktorý rozhoduje o náhrade škody, je viazaný rozhodnutím tohto orgánu.

Podľa ustanovenia § 18 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov náhrada škody zahŕňa aj náhradu účelne vynaložených trov konania, ktoré poškodenému vznikli v konaní, v ktorom bolo vydané nezákonné rozhodnutie alebo rozhodnutie o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutie o väzbe, zatknutí a inom pozbavení osobnej slobody alebo vykonané zadržanie a v konaní, v ktorom bolo rozhodnutie zrušené alebo bolo trestné stíhanie zastavené, alebo v ktorom bola vec postúpená inému orgánu.

Podľa ustanovenia § 18 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov súčasťou trov konania sú aj trovy právneho zastúpenia, ktoré zahŕňajú účelne vynaložené hotové výdavky a odmenu za zastupovanie, ktorá sa určí ako tarifná odmena advokáta. Súčasťou trov konania nie sú náklady na predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody pred príslušným orgánom.

Zákon č. 514/2003 Z. z. v ustanovení § 3 určuje rozsah zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú orgánmi verejnej moci pri výkone verejnej moci tak, že štát zodpovedá za škodu spôsobenú a/ nezákonným rozhodnutím, b/ nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody, c/ rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe, alebo d/ nesprávnym úradným postupom.

Podľa ustanovenia § 3 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov, zodpovednosti podľa odseku 1 sa nemožno zbaviť.

Primárnou podmienkou zodpovednosti štátu za škodu spôsobenej nezákonným rozhodnutím je samotná existencia rozhodnutia, ktoré má byť podkladom tohto zodpovednostného nároku. Sekundárnou podmienkou je nezákonnosť tohto rozhodnutia. Nezákonnosť rozhodnutia nie je možné zisťovať v rámci konania o náhradu škody. Nezákonnosť rozhodnutia v dobe rozhodovania o nároku na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím už musí byť konštatovaná príslušným orgánom. Takýmto rozhodnutím príslušného orgánu je viazaný aj súd, ktorý rozhoduje o uplatnenom nároku na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím.

Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozsudku č. k. 3Cdo/194/2010 konštatoval, že v súlade s ustálenou súdnou praxou zodpovedá štát aj za škodu spôsobenú začatím (vedením) trestného stíhania, ktoré neskončilo právoplatným odsudzujúcim rozhodnutím trestného súdu. Táto zásada bola vyjadrená už vo viacerých skorších rozhodnutiach, ktoré sa týkali náhrady škody spôsobenej štátnym orgánom v

zmysle zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom. Rozhodovanie súdov podľa tohto zákona sa ustálilo, medzi iným, na názore, že ten, proti komu bolo trestné konanie zastavené, alebo ten, kto bol oslobodený spod obžaloby, má podľa ustanovenia § 1 až § 4 zákona č. 58/1969 Zb. zásadne právo na náhradu škody spôsobenej uznesením o vznesení obvinenia. Na to nadviazal záver, že ten, proti komu bolo trestné stíhanie zastavené, alebo ten, kto bol spod obžaloby oslobodený, má pri splnení ďalších zákonných predpokladov podľa § 1 až § 4 zákona č. 58/1969 Zb. zásadne právo na náhradu škody spôsobenej uznesením o vznesení obvinenia. Takéto právo má aj vtedy, ak v súvislosti s rozhodnutím orgánu činného v trestnom konaní, ktoré nie je v súlade so zákonom, vynaložil náklady na trovy nutnej obhajoby. Na podstate týchto právnych záverov, ku ktorým sa dospelo vo vzťahu k prípadom škôd vzniknutých za účinnosti zákona č. 58/1969 Zb. zotráva súdna prax aj po prijatí zákona č. 514/2003 Z. z. Najvyšší súd ďalej konštatoval, že zákon č. 514/2003 Z. z. zakladá objektívnu zodpovednosť štátu (bez ohľadu na zavinenie), ktorej sa nemôže zbaviť. Neposudzuje sa teda správnosť rozhodnutia jeho orgánu z hľadiska, či pri porušovaní porušil právnu povinnosť a škodu zaviniť. Rozhodujúcim kritériom zákonnosti konania vedeného orgánom verejnej moci je výsledok tohto konania.

Zmyslom právnej úpravy zodpovednosti štátu za škodu je, aby každá majetková ujma spôsobená nesprávnym, či nezákonným zásahom štátu bola odčinená. Zákon č. 514/2003 Z. z. výslovne neupravuje nárok na náhradu škody v prípade oslobodenia obžalovaného spod obžaloby. Judikatúra ale dospela k záveru, že ide o špecifický prípad zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú začatím a vedením trestného stíhania, pri ktorom treba vychádzať z analogického výkladu úpravy najbližšej, a to z úpravy zodpovednosti za škodu spôsobenej nezákonným rozhodnutím (§ 3 ods. 1 písm. a/ zákona č. 514/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov). Podstata nároku na náhradu škody sa neviaže na (ne) správnosť postupu orgánov činných v trestnom konaní pri začatí trestného stíhania, ale na samotný výsledok trestného stíhania. Za ústavne konformný treba považovať výklad, podľa ktorého (v prípade posudzovania zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú rozhodnutím o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia), ak došlo rozhodnutím súdu k oslobodeniu spod obžaloby a k takémuto rozhodnutiu došlo preto, že nebolo dokázané, že skutok spáchal obžalovaný (v konaní o náhradu škody žalobca), rozhodnutie o oslobodení spod obžaloby má rovnaké dôsledky ako zrušenie uznesenia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia pre nezákonnosť. Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozhodnutí č. k. 4Cdo/183/2009 zo dňa 30. 11. 2009 konštatoval, že nemožno prehliadnúť, že štát nemá slobodnú vôľu, ale je povinný striktno dodržiavať právo v jeho ideálnej (škodu nepôsobiacej) interpretácii. Na jednej strane je povinnosťou orgánov činných v trestnom konaní vyšetrovať a stíhať trestnú činnosť, na druhej strane sa štát nemôže zbaviť zodpovednosti za postup týchto orgánov, ak sa ich postup ukáže ako mylný, zasahujúci do základných práv. V takej situácii nie je rozhodné, ako orgány činné v trestnom konaní vyhodnotili pôvodné podozrenie, ale to, či sa ich podozrenie v trestnom konaní potvrdilo. Najvyšší súd ďalej konštatoval, že nárok na náhradu škody spôsobenej začatím a vedením trestného stíhania, ktoré neskončilo právoplatným odsúdením, je špecifickým prípadom zodpovednosti štátu podľa zákona č. 514/2003 Z. z., rovnako aj podľa predtým platného zákona č. 58/1969 Zb.

Správne potom okresný súd v napadnutom rozsudku konštatoval, že boli naplnené predpoklady zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím podľa § 6 ods. 1 prvá veta zákona č. 514/2003 Z. z., keď vzhľadom k tomu, že právoplatnosťou oslobodzujúceho rozsudku oslobodzujúceho žalobcu spod obžaloby zanikli účinky rozhodnutia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia, zrušenie takéhoto rozhodnutia sa z tohto dôvodu stalo bezpredmetným, čo však ale neznamená, že by nebol naplnený predpoklad zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím v zmysle § 6 ods. 1 prvá veta Zákona č. 514/2003 Z. z. Zodpovednosť štátu za škodu, ktorá vznikla žalobcovi v príčinnej súvislosti s rozhodnutím o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia, ktoré sa ukázalo ako nezákonné, je objektívnou zodpovednosťou.

Správne okresný súd v odôvodnení napadnutého rozsudku uvádza, že nie je dôvodná obrana žalovaného v tom, že náklady trestného konania sami o sebe nie sú škodou. Poukazuje pritom na ustanovenie § 18 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. Zahnrnutie trov trestného konania, teda trovy obhajoby v trestnom konaní, v ktorom žalobca bol spod obžaloby právoplatne oslobodený, nepochybne patria do náhrady škody v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z.

Odvolačný súd za otázku právne zásadného významu považuje skutočnosť, či orgánom konajúcim v mene štátu je v danom prípade Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky alebo Generálna prokuratúra Slovenskej republiky.

Zákonom č. 412/2012 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 514/2003 Z. z. sa s účinnosťou od 01. 01. 2013 zmenilo aj ustanovenie § 4 zákona č. 514/2003 Z. z., ktoré určovalo orgán konajúci v mene štátu. V zákone č. 412/2012 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 514/2003 Z. z. absentujú prechodné ustanovenia, je potom potrebné vychádzať pri rozhodovaní z ustanovenia § 4 zákona č. 514/2003 Z. z. v znení s účinnosťou od 01. 01. 2013.

Pasívna legitímácia je stav, ktorý znamená, že subjekt práva je nositeľom subjektívnej povinnosti vyplývajúcej z hmotného práva. K pasívnej legitímácii sa súd vyjadruje v rozhodnutí vo veci samej vychádzajúc zo skutkového stavu zisteného vykonaným dokazovaním. Riadne označenie štátu ako žalovaného účastníka konania je náležitou riadneho návrhu na začatie konania. Štát je ako účastník konania označený riadne, ak je súčasne s ním označený príslušný štátny orgán, ktorý bude za štát konať (§ 79 ods. 1 OSP). Neoznačenie toho, kto má za štát konať, má za následok neúplnosť návrhu so súčasným vznikom povinnosti súdu pokúsiť sa o odstránenie tejto vady postupom podľa § 43 O. s. p.

Odvolačný súd poukazuje na znenie ustanovenia § 4 ods. 1 písm. b/ Zákona č. 514/2003 Z. z. v znení účinnom po 01. 01. 2013, podľa ktorého vo veci náhrady škody, ktorá bola spôsobená orgánom verejnej moci, podľa § 3 ods. 1 koná v mene štátu Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, ak v trestnom konaní škodu spôsobil vyšetrovať policajného zboru alebo poverený príslušník policajného zboru, a 1/ prokurátor nezamietol sťažnosť proti uzneseniu vyšetrovateľa policajného zboru alebo povereného príslušníka policajného zboru a nepodal v trestnej veci obžalobu príslušnému súdu alebo 2/ vyšetrovateľ policajného zboru alebo poverený príslušník policajného zboru nekonal na základe záväzného pokynu prokurátora.

V súdnej veci trestné konanie začalo vydaním uznesenia o začatí trestného stíhania a bolo zavŕšené podaním obžaloby zo strany prokurátora okresnej prokuratúry. Prokurátor teda podal v trestnej veci obžalobu príslušnému súdu. Okresný súd potom bude vychádzať zo znenia ustanovenia § 4 ods. 1 písm. b/ a písm. f/ Zákona č. 514/2003 Z. z., a to v znení účinnom po 01. 01. 2013.

Na to, aby vo veci náhrady škody, ktorá bola spôsobená orgánom verejnej moci, podľa § 3 ods. 1 v mene štátu konalo Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, musia byť splnené kumulatívne podmienky, a to, ak v trestnom konaní škodu spôsobil vyšetrovateľ policajného zboru alebo poverený príslušník policajného zboru a prokurátor nezamietol sťažnosť proti uzneseniu vyšetrovateľa policajného zboru alebo povereného príslušníka policajného zboru a zároveň nepodal v trestnej veci obžalobu príslušnému súdu. V súdnej veci prokurátor zamietol sťažnosť proti uzneseniu vyšetrovateľa policajného zboru, a to uznesením č. k. 1Pv 553/2009-4 zo dňa 25. 08. 2009 a zároveň prokurátor aj podal v trestnej veci obžalobu príslušnému súdu, a to dňa 30. 12. 2009.

Okresný súd postupom podľa ustanovenia § 43 OSP vyzve žalobcu, aby tento označil toho, kto má za štát konať. Odvolačný súd zároveň ale tiež poukazuje na ustanovenie § 21 ods. 4 prvá veta OSP, z ktorého vyplýva, že súd je povinný bez zreteľa na označenie obsiahnuté v návrhu zabezpečiť, aby za štát pred súdom konal štátny orgán v rozsahu pôsobnosti ustanovenej osobitnými predpismi alebo právnická osoba, ktorá je oprávnená podľa osobitného predpisu a konal len s takýmto oprávneným subjektom.

Odvolačný súd zároveň dodáva, že všetky lehoty v konaní zostávajú zachované.
O veci senát odvolacieho súdu rozhodol pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.